

CCTA.

ОСКУОЛА УЛЭТИГЭР САҢА УРДУК КӨРДӨБҮЛЛЭР

Оройуон учууталларын тохсунньутаабы сүбэ мунньаба

Тохсунньу 5 күнүгэр ССКП райкомун мунньахтыгар саздагылар оройуон учууталларын сүбэ мунньада буолан.

Мунньаха «ССКП НК уонна ССРС Министрдарын Советын «Успей үөрэх оскуолаларын үөрэнээччилэрин үөрэтини уонна киинилэри үлэбэ бэлэмнээһини салгыы тупсарыы туһунан» уураахтарын олоххо киллэрингэ норуот үөрэҕиринт уонна общественность сорууларын туһунан» боппурус дьүүлэһилиннэ. Дахылааты ССКП райкомун иккис секретара М. Е. Пермяков оторо.

Мантан аллараа сүбэ мунньах матырыйалларын бачааҕтаныт.

Таб. М. Е. ПЕРМЯКОВ дакылаатыттан

ССКП Киин Комитета уонна ССРС Министрдарын Совета соторутаарыта «Уопсай үөрэхтээһин оскуолаларын үөрэнээччилэрин үөрэтини иттиэнэ итинни, киинилэри үлэбэ бэлэмнээһини салгыы тупсарыы туһунан» уонна «Уопсай үөрэхтээһин оскуолаларын үөрэнээччилэрин үөрэтини тупсарыы босхо туһаанарыта киинер туһунан» уураахтарын мунньаһар.

Ити докумуоннар партия уонна правительствонор үөрэҕиринтти сазгыы сайынарыта, оскуолаа эдэр киини иттиэ таһаарыыны тупсарыы дьылаатыгар адалыы кыһамныларын осе сир чарыахай көстүүтүнэн, үөрэтти уонна иттии процесстарын сыйаачы програмнай салгыылаары быйыгынан сымаланаалар.

Бүтүүн булуучулаах орто үөрэхтээһингэ киинри ситэрэллэтинэн норуот үөрэҕиринттигэр 6 дөм ситиһинилэр баар буолулар. Ол эрээри үөһэ ыйаллар уураахтарга үөрэтти-иттии боппурус-тарыгар биллэр-көстөр итэрэстөр баалара дыйылынылар.

УОХ ХАҢНЫК итиннэ, үлэбэ үөрэтти, иттии уонна үөрэнээччилэри идэбэ туһаайыы үлэлэре бийиги оскуолаларытыгар бийиги кэм көрдөбүллэригэр эппинтээбэттөр. Оскуоланы бүтэрээччилэр үгүстөрү олоххо сөп түбэһэр идэбэ суох үктэнэлэр, маассабай идэлэр туһунаа чопчу өйдөбүл суох буолаллар, норуот хаһаайыстыбатыгар үлэбэ киинриллэригэр улаханньк ыарыраталлар.

Онон үөрэнээччилэри үлэбэ иттиини, киинилэри общественноа туһааах үлэбэ бэлэмнээһини тэрдүтөн тупсарыы соруа туруорулуша. Наука төрүттэригэр дүрүн бийиги ыалларын тэгэ, өбөлөр оскуолаа үлэбэ дьоруу ылаах-таахтар, тустаах идэни тлэах-таахтар. Маныаха бийиги дейдубуттар үчүгэй оыттар, кэрэхсэбиллээх саралааһынар суох буол-батахтар. Итигэртэн ордух чөрбөтөн Оренбургскай уобалаа бачымын бэлэмнээххэ сөп. Маныа идеологическай үлэбэ киинини сыйааһыаһыны үрдүк таһымаах-тык тэрийи түмүтэр үөрэнээччилэри идэбэ үөрэттигэ, шедтэнигэ, өбөлөр производствениай биригээдэлэрин тэрийигэ, о. д. а. бодон ситиһинилэр баар буолбуттар.

Мантан ыла орто оскуолалары бүтэрээччилэри норуот хаһаайыс-тыбатын арааа салааларыгар былааннаахтык үлэбэ таһаарыы, киинилэр идэбэ бадаларын бары өттүнэн көбүлөөһин бэлэмтэ киини-гэр туруохтаах. Оскуолалар чугастаабы таһаайыстыбалар, предриятнедар көмөлөрүгэр ти-рээриэн үлэбэ иттии уонна идэбэ туһаайыы хаачыстыбатын уонна көдүүбүтү тусту тупсаралара эрийилэр. Ахсыс кылааһы бүт-эрээччилэр идэни талан ыдаллары,

риплиннэргэ көрүллэр. Үөрэнээч-чилэр дьылааһы үлэлэрини кэс-мэни сарбайыы туһунаа боппурус-экиэ тэргүрүллэр. 1980 сылга үөрэнээччилэр норуотуоскалары на-дылаа 24—32 чаас итинни буолара көрүллэр.

Уураахаа, үөһэ этилдибэттэри сэртэ, үөрэнээччилэри эстетичес-кай иттигэ, кииниэни орто үөрэхтээһин оскуолаларын, ыла-тыллыбыт күнөөх группалар уонна кылаастар үлэлэрини тупса-рыыа, өбөлөрү иттии аһылыгынан хаачыыбыга, учууталлар үлэ-лиир усуау-уйларыы тупсарыы-га уонна киинилэри көбүлөөһингэ туһаайылыбыт кэмкэ дьаһаллар бааларынылар.

Саҥа уураахтары сир ахсыс киинини үөрэтти, дьүүлэһини та-рдылаахтык уонна туһааннаах дьа-һаллар ылааһылап утумнаахтык олоххо киллэриллиэхтээхтэр.

Ахсыт өтүгэр идэбэ туһаа-йыаа, идэни талыыта үгүс пед-коллеktivтар, ордух төрөһүттөр сыйааһыаһыны үлэлэригэр соруу-руула аһаан-иһиэн үлэлэриит наада.

ССКП XXV съезди иттии дьы-латын кэлиминни быһаарыы сору-гун туруорбута. Итиннэхэ туһаа-наах дьаһаллар ылааһытытара. Ол эрээри, олох көрдөрүөнэ, сорох коллективтар иттер үлэни сымаланааһына ахсаан эрэ өттү

Синимсала мунньах кыһамныахтары (с-мостан) — Дүрүн орто оскуолатын производствениай үөрэхтээһингэ учуутала С. Е. Федосеев, ахсыт орто оскуолатын директора Н. А. Ни-хилина, учууталара Н. С. Горышова (Чурапчы орто оскуолата), С. И. Тарасова (Дүрүн), үлэбэ үөрэгэр учууталлар И. Е. Михайлов (ин.спит-оскуола), В. И. Захаров (Кытаанах) уонна Хэ-лимина учууталара Н. С. Горышова (Чурапчы орто оскуолата), С. И. Тарасова (Дүрүн), үлэбэ

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

оболоруи үрдүк үөрэхтээх эрэ специалист буоларга туһаайаалара кистэл буолаах. Биллэрин кур-дук, бийиги-иһи барыта үрдүк үөрэбэ ыларга кыааһыбат. Онон, бастатай турат, ити психологичес-кай маһааи суох өнөрүөхтээхтэр. Орто оскуоланы бийиги үөрэнээч-чилэригэр аһтэстаттаах, ол тыааа баран идэбэ суох бүтэрэллэр. Ол үрдүнэн киинилэр аһаааах орто үөрэх заведениеларыгар, СПТУ-ларга кииниэбэр ситтэбэ суох.

Оройуонна кэмкэ оскуолалар производствениай үөрэхтээһини ысталаар. Киинилэртэн дүрүннэр бийиги үчүгэй түмүктэрдээхтэр. Бу оскуолаа итинни 5—6 сылга 150 тракторист бэлэмниһэ. Производствениай үөрэхтээһингэ эдэх итэрэ-тэрээһинт. Сөптөөх матыриалай баа суоһун киини-тэ. Үөрэттии практическай маһа маһа кыра. Хаһаайыстыбалар толору көмөлөспөттөр. Кииниэни киинлэр туоратылааһытаахтар. Са-ха АССР Министрдарын Советын уурааһынаа быйылыгыта ыла оскуолаларга норуот уус-ураа өнөрүктэригэр үөрэтти былаан-нылар. Чурапчы, Бахем, Кытаа-наах орто оскуолалара производ-ствениай үөрэхтээһини хаһыаа кө-рүтүтүл дьа-мкылааһытаахтарыы бийаара өксөлтөрө наада.

Оройуон сорох оскуолаларыгар үлэ туруктарыа аһаааах үөрэбэ суох дьон ытааллар. Мастерскай-дар мөлтөх туруктаахтар, обору-досаһиелара дьадагы. Инспектор-байыаа бэрэбэрээһиниэн үлэ туруктарыа хаһаайыскаа хаһаа-лаар. Итигэри тусту тупсарыы өппинттигэр аһаах үлэни эрээр. Оскуолалар үөрэнээччилэри көмөлөһө-лөр. Бачымынниктар 15 ырыаһаа-лар үлэни хаһаааллар. Ол эрээ-ри Чурапчы орто оскуолатын курдук сорох оскуолалар үөрэнээч-чилэри сыйаһыаахтык үлэбэ та-һаарыттар.

УОҔЭНЭЭЧЧИЛЭРИ иттии аһы-лыгынан хаачыыы үчүгэй араай дэмсээһин тахса иһик. Со-рох оскуолалар бийиги бу үлэ-ни тэрийэһинэ өлөрүллөр. Кэлэр өтүгэр бу бачымаах боппу-руула аһаан-иһиэн үлэлэриит наада.

ССКП XXV съезди иттии дьы-латын кэлиминни быһаарыы сору-гун туруорбута. Итиннэхэ туһаа-наах дьаһаллар ылааһытытара. Ол эрээри, олох көрдөрүөнэ, сорох коллективтар иттер үлэни сымаланааһына ахсаан эрэ өттү

производствениай үөрэхтээһингэ тусту дьыа булаа, аһаааах ма-һааһы аһар сыйаааахтык. Үө-рэтти иттии тэрийиэн эрэ муһу-данаар буолтаһына, оһову умсу-гуһиат. Онон кэлэр өтүгэр производствениай үөрэхтээһини практическай үлэлэригэр улаааа болломтөбууун ууруохтут.

ЫБСЛЕС райкомун секретар А. С. Николаева пионерскай дружиналар, үөрэнээччилэр производствениай биригээдэлэри, үлэ уонна сымнааһы дьаһарды-рыи үлэлэрини итэрэстэри, вы-пускниктар үлэни тахсыбат сирдэригэр сөптөөх усулуобуйа тэрийиэһини туһунаа өтөр. Ки-ни үөрэнээччилэр производствени-кай биригээдэлэрини тэртүк сы-мы быһа былааннаахтык тэрийэ-ри, фермаларга үлэни тийбит өрөлөргө үлэбэ үөрэтти маһаа өлөхтүүрү наадалааһыны аһта.

Интернат-оскуолаттан үлэ уруогун учуутала И. Р. Михай-лов оскуолаларга мастеровскай-дар көрдөбүтэ эппинтээбэттэри, аһаааах үөрэхтээх кадрда, ту-һааннаах үчүбиктэр тийбэттэ-рин, маһаһынааһынаа сөптөөһү, сасэсэри, о. д. а. инструменнар аһааһылааһытаах кытааһыта. Тыд эһэһи үлэ уруоһар аһаа-лаах кыһыаһы. Стендалара тэ-рийбэргэ, курулуоктары үлэлэ-тэргэ, мастеровскайлары тэһөөһү бырайыаһыныа тутарга, оройуон киинини оскуолаларын үөрэнээч-чилэригэр өттүр сирэ бийаа бнэрэргэ этик-киллээбэ.

— Оһо доруобуйатыа хэриэ-табылыгар оскуолалар болгоһо-лорун ситэ уурбаттар, — дьыа оройуоннаағы санитарнай-эпиде-миологическай станция кытаа-бынай араай Т. С. Посельская. — Бийиги 18 оскуолаттан 8-тар эрэ иттии аһылык тэрийлэр. Ит-лэргэ да аһардаа кииниэһини, печеньскаа, чэйини эрэ муһу-данааллар. Сорох оскуолалар ша-һаа тымнылар. Интернаттар са-нитарнай туруктарыа мөлтөх. Иһэ уу сир ахсыс сөптөөхтүк хаа-ччыллыбат. Үгүс сирдэргэ өбө-лөрү доруобуйаларыны туһунаа ыһырааһытаах суох үлэлэтэлэр.

Мугуһай орто оскуолатын за-тба К. С. Оконешикова, саҥа уураахтары бийиририи этик-ти-ран, бийиги оскуолаларга үчү-тал Н. С. Захаров саһаааааа-лаах үлэ уонна сымнааһы аһ-ырыи туһунаа кэпсээтэ, үлэ-лиир ыччаты кииниэһи үөрэ-тээһингэ киинни сыйларга үчү-гэй ситиһинилэр бааа буолбут-тары аһынаа, үлэ уруоктары ос-куолалар мөлтөх тэрээһиһээтэ-рин, совхоз отделениета прои-зводствениай үөрэхтээһингэ аһа-лаах тракторга ситтэһи үчү-талларга өттүк маһы тийэрбө-ти критикалаата.

Дахылааты дьүүлэһингэ ит-тии тыга 13 №-дөөх СПТУ за-тба М. С. Ноговиных райсовет исполкомун тыа хаһаайыстыба-тыгар управлениетан аһаааа-га Е. П. Корнин, Үөлөх киини-төрөһүтүн инспектора М. И. Абрамов, райсовет исполкомун норуот үөрэҕиринттигэр өдөөһү инспектора И. М. Аникова уо. д. а. тыд эттидэр.

Норуот үөрэҕиринттии үлэлэ-тэрии уонна общественность предствителлэрии сүбэ мунньа-лар ССКП райкомун бастааы се-кретара И. П. Лыткинов кытааһы. Сүбэ мунньах оройуон бааи учууталларыгар, общественноа-гар ыһырыы суруту-ылааһы.

С. ПОПОВ

ОТУ БОРОБУЛУОХАТА СУОХ
Мань сир ахсын
туһаныхха ПРЕСТЭЭЬИН

Пресс үлэмийн аалчгийн сүрт үсүдэгдэвэл нинэлэ нөршө сирэйгэр туруору өдөрүүлэ буулал. Нөршө конауурга ачарбааһилан шөөмдөл туруоруулар уошн пилэ нөршө сирэйгэр сымлары хангалга сатаран халччылалар. Итн көннөгтөн саркыдэнэ.

● Дуобат кэтэхтэн оскуолата
СААМАЙ КЫЛГАС ХОТТОРУУ

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСР и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.